

НОВИНКИ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДІЄВІСТИКИ

Вячеслав Корнієнко, *Графіті Кирилівської церкви (середина XII – середина XVIII ст.)*, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України; Національний заповідник “Софія Київська” (К. 2021) 520 с.: іл.

Книга присвячена публікації 683 написів та малюнків, виконаних на стінах Кирилівської церкви в Києві від середини XII до середини XVIII ст. Епіграфічні пам'ятки, переважна більшість яких вводиться до наукового обігу вперше, публікуються з описом їх розташування, аналізом та інтерпретацією текстів, датуванням за кількома параметрами, наведенням фотографій кожного графіті та їх прорисовок. Складовою частиною книги також є низка покажчиків, які дозволяють читачеві легко відшукати потрібний напис або малюнок на сторінках книги.

Філософська думка України XI–XVIII ст.: від патристики до схоластики, відп. ред. к. філос. н. Я. М. Стратій; Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України (К. 2021) 627 с.

Автори книги поставили собі за мету включити в загальну картину історичного процесу недостатньо задіяну українську філософську спадщину XI–XVIII ст. Аналіз розвитку середньовічної і ранньомодерної думки здійснюється з урахуванням впливу на формування філософських уявлень візантійської та патристичної традиції, внутрішньоукраїнського діалогу між представниками містичного і раціоналістичного підходів до пізнання світу і людини, починаючи від киеворуських писемних пам'яток і закінчуючи творами Г. Сковороди, та на загальному тлі розвитку різних течій філософії другої схоластики. Книга адресується тим, хто вивчає культуру України до-модерної й ранньомодерної доби та всім зацікавленим.

Олександр Головка, *Русь і Польща в міжнародному житті Європи (X – перша половина XIII ст.)*, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України (К. 2021) 600 с.

В монографії розглядається історія взаємин двох найбільших слов'янських держав Русі і Польщі протягом двох з половиною століть – з кінця X до середини XIII ст. Приділена увага показу впливу на перебіг цих відносин внутрішньополітичних процесів, передусім еволюції системи державного устрою двох країн. В дослідженні показано, як міжнародна ситуація довкола Русі і Польщі впливала на хід їх міждержавних зв'язків та внутрішньополітичного розвитку. Книга розрахована на студентів, викладачів, науковців, а також на широке коло читачів, які цікавляться середньовічним минулим України, Польщі та їх сусідів.

Олена Ясинецька, *Три покоління благовірності: Інгігерда Шведська, Анна Київська, Едігна Баварська (XI – поч. XII ст.)*, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, Національний заповідник “Софія Київська” (Дніпро, ТОВ з П “Типографія «Україна»” 2021) 152 с.: іл.

Видання присвячене життєписам Інгігерди – принцеси шведської, великої княгині київської († 1050/1051), Анни – князівни української, королеви Франції († після 1075) та Едігни – принцеси французької, небесної покровительки Баварії, блаженної († 1109). Будучи членами однієї родини і представницями трьох поколінь одного роду (мама-донька-онука), що кровно поєднує правителів середньовічної Швеції, України, Франції, Німеччини, Британії та інших держав, вони є прикладом генетичної та духовної спорідненості України з усім європейським християнським світом. У фокусі дослідження – християнські переконання, фундаційні ініціативи та благодійна діяльність Інгігерди, Анни та Едігни, пам’ятки культурної спадщини, пов’язані з їхнім життям і діяльністю. У виданні вперше вводяться до широкого наукового обігу тексти деяких документів XI–XVII ст. в українському перекладі. Для істориків, джерелознавців, викладачів та студентів вишів, а також для усіх, хто цікавиться історією Середньовічної України та Європи.

Молитовник Гертруди (Псалтир Егберта) X–XI ст.: Видання факсимільного типу. Дослідження, відп. ред. та упоряд. В. Корнієнко (К., Горобець 2021) 616 с., іл.

Здійснено факсимільне видання оригіналу рукописної пам’ятки X–XI ст., яка зберігається у Національному археологічному музеї Чивідале в Італії (ms CXXXVI). У науковій частині представлено результати студій над “Молитовником Гертруди”, здійснених українськими вченими, з акцентом на особі власниці манускрипту – Гертруди Мешковни та вміщених на його сторінках молитвах княгині. Здійснено транслітерацію латинського оригіналу та український переклад молитов. Видання значно поповнить джерелознавчу базу з історії та культури Середньовічної України та Європи загалом.

Олександр Альфоров, *Печатки Київської митрополії XI–XIV ст.: клір та інституції. Каталог колекції Музею Шереметьєвих*, Інститут історії України НАН України (К., Видавничий дім “Антиквар” 2021) 240 с.

Печатки Київської митрополії – важливе джерело з дослідження української сфрагістики, палеографії, просопографії, іконографії та церковно-політичної історії у добу Середньовічної України. Опрацьований матеріал дає змогу вперше ввести в науковий обіг раніше не відомі імена Київського митрополита Никифора III та низки єпископів. Подана інформація висвітлює незнані сторінки Української церкви XI–XIV ст. Видання передусім покликане зацікавити дослідників джерелознавців, істориків церкви та медієвістів, викладачів і студентів.